

**‘Specialization in ICTs and Special Education: Psychopedagogy of Integration’
Postgraduate Program Studies
DEMOKRITUS UNIVERSITY OF THRACE Department of Hellenic Philology
in collaboration with
NCSR DEMOKRITOS Informatics and Telecommunications Institute**

**‘Knowledge of Primary Education Teachers for
Attention Deficit Hyperactivity Disorder’**

ALEXANDRAKI KALLIOPI

POSTGRADUATE
THESIS

SUPERVISOR – COMMITTEE

1. BENETΣΑΝΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

Επίκουρη Καθηγήτρια ΤΕΦΑΑ ΕΚΠΑ

2. ΚΑΜΠΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

Καθηγητής ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ

3. ΡΙΖΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Συνεργάτης ερευνητής Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. “ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ”

Αθήνα,

ATHENS 2018

ABSTRACT

The main subject of the research is the cognitive background of the primary education teachers on the definition, symptoms, causes and treatment of the disorder 'Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)'. To be conducted the research study, the "Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) Knowledge Questionnaire" by McNicholas & Santosh (1997) was used, which consisted of 26 'True – False – Do not Know' questions. At the final stage, 100 questionnaires were collected, answered by primary school teachers. The statistical analysis was performed by using the SPSS statistical package.

The research study concludes that, on average, the teachers of the sample have more knowledge on the definition and the characteristics of ADHD and that they are less well informed about the issues related to the etiology and treatment of the disorder. Furthermore, based on the research results, there is no effect of gender, level of education, age or teaching experience on teachers' knowledge. The results of the research study indicate the need for additional education on issues related to the disorder of ADHD and especially in the areas of etiology and intervention.

References

Akram, G., Thomson, A.H., Boyter, A.C., & McLarty, M. (2009). ADHD and the role of medication: Knowledge and perceptions of qualified and student teachers. *European Journal of Special Needs Education, 24*(4), 423-436.

Anderson, D.L., Watt, S.E., Noble, W., & Shanley, D.C. (2012). Knowledge of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) and attitudes toward teaching children with ADHD: The role of teaching experience. *Psychology in the Schools, 49*(6), 511-525.

Αντωνοπούλου, Α., Σταμπολτζή, Α. & Κουβαβά, Σ. (2010). Γνώσεις δασκάλων σχετικά με τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ). *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, 16*, 162-180.

Abikoff, H., Hechtman, L., Klein, R.G., Weiss, G., Fleiss, K., Etcovitch, J.O.Y., & Pollack, S. (2004). Symptomatic improvement in children with ADHD treated with long-term methylphenidate and multimodal psychosocial treatment. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 43*(7), 802-811.

Abikoff, H., Gallagher, R., Wells, K.C., Murray, D.W., Huang, L.Lu.F., & Petkova, E. (2013). Remediating organizational functioning in children with ADHD: immediate and long-term effects from a randomized controlled trial. *Journal of consulting and clinical psychology, 81*(1), 113.

American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed., text rev.). Washington, DC: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing.

Αναγνωστόπουλος, Δ. & Ρότσικα, Β. (2006). Γενική Ψυχοπαθολογία και συναφείς διαταραχές της παιδικής ηλικίας. Στο Κ. Σολδάτος, & Λ. Λύκουρας, *Σύγγραμμα Ψυχιατρικής* (σελ. 526-530). Αθήνα: Βήτα Ιατρικές εκδόσεις

Βάρβογλη, Λ. & Γαλάνη, Μ.Μ. (2007). *Η διάγνωση της διάσπασης της προσοχής: Πρακτικός οδηγός*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Barkley, R.A. (1998). *Attention-deficit hyperactivity disorder: A handbook for diagnosis and treatment*. New York: Guilford Press.

Barkley, R.A., (2003b), Issues in the diagnosis of attention deficit hyperactivity disorder in children, *Brain and Development*, 25(2), 77-83.

Barkley R.A., Fischer M., Smallish L., Fletcher K. (2004). Young adult follow-up of hyperactive children: antisocial activities and drug use. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(2), 195-211.

Beckle, B. (2004). Knowledge and attitudes about Attention-Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD): A comparison between practicing teachers and undergraduate education students. *Journal of Attention Disorders*, 7(3), 151-161.

Bell, A.S. (2011). A critical review of ADHD diagnostic criteria: what to address in the DSM-V. *Journal of Attention Disorders*. 15(1), 3-10.

Biederman, J., Faraone, S.V., & Monuteaux, M.C. (2002). Differential effect of environmental adversity by gender: Rutter's Index of Adversity in a group of boys and girls with and without ADHD. *American Journal of Psychiatry*, 159, 1556-1562.

Biederman, J., Milberger, S., Faraone, S.V., Kiely, K., Guite, J., Mick, E. & Reed, E. (1995). Family-environment risk factors for attention-deficit hyperactivity disorder: A test of Rutter's indicators of adversity. *Archives of general psychiatry*, 52(6), 464-470.

Biederman, J., & Faraone, S.V. (2005). Attention-deficit hyperactivity disorder. *Lancet*, 366, 237–248.

Brock, S.E., Jimerson, S.R., & Hansen, R.L. (2009). *Identifying, assessing, and treating autism at school*. NY: Springer Science & Business Media.

Bush, G., Valera, E.M., & Seidman, L.J. (2005). Functional neuroimaging of attention-deficit/hyperactivity disorder: a review and suggested future directions. *Biological psychiatry*, 57(11), 1273-1284.

Castellanos, F.X., Lee, P.P., Sharp, W., Jeffries, N.O., Greenstein, D.K., Clasen, L. S., et al. (2002). *Developmental trajectories of brain volume abnormalities in children and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder*. *JAMA*, 288, 1740-1748.

Γιαννοπούλου, Γ.Ι. (2008). Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής-υπερκινητικότητας: χαρακτηριστικά και παρεμβάσεις σε φαρμακευτικό, ψυχοκοινωνικό και σχολικό επίπεδο. Στο Η.Ε., Κουρκούτας & J.P., Chartier (2008). *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές: στρατηγικές παρέμβασης* (σελ. 287-302). Αθήνα: Τόπος.

Γιαννοπούλου, Γ.Ι. (2008). Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής-υπερκινητικότητας: χαρακτηριστικά και παρεμβάσεις σε φαρμακευτικό, ψυχοκοινωνικό και σχολικό επίπεδο. Στο Α. Αντωνίου (2016). *Η Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητα στους μαθητές, Αιτιολογικοί Παράγοντες και Θεραπευτικές Παρεμβάσεις*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2014(2), 623-630.

Δαλιανά, Ν., & Αντωνίου Α.Σ., (2015). *Τρόποι αντίληψης και στρατηγικές διαχείρισης του χρόνου από μαθητές με ΔΕΠ-Υ*. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015, 418-426.

Das Banerjee, T.D., Middleton, F., & Faraone, S.V. (2007). Environmental risk factors for attention-deficit hyperactivity disorder. *Acta Paediatrica*, 96, 1269–1274.

Δημάκος, Ι.Κ. (2007). Τι γνωρίζουν και τι νομίζουν ότι γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί για τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής- Υπερκινητικότητα (ΔΕΠ-Υ). *Επιστημονική επετηρίδα “Αρέθας”*, 4, 151-161.

Douglas, V.I., (1983). “Attention and cognitive problems”. *Developmental neuropsychiatry*, (280-329). New York: Guilford Press.

DuPaul, G.L., Power, T.J., Anastopoulos, A.D. & Reid, R., (1998). *ADHD Rating Scale-IV: Checklists, norms and clinical interpretations*. New York: The Guilford Press.

Faraone, S.V., Perlis, R.H., Doyle, A.E., Smoller, J.W., Goralnick, J.J., Holmgren, M. A., & Sklar, P. (2005). Molecular genetics of attention-deficit/hyperactivity disorder. *Biological psychiatry*, 57(11), 1313-1323.

Faraone, S.V., Biederman, J., Lehman, B.K., Keenan, K., Norman, D., Seidman, L. J. & Chen, W.J. (1993). Evidence for the independent familial transmission of attention deficit hyperactivity disorder and learning disabilities: results from a family genetic study. *American Journal of Psychiatry*, 150, 891-891.

Guerra Jr, F.R., & Brown, M.S. (2012). Teacher knowledge of attention deficit hyperactivity disorder among middle school students in South Texas. *RMLE online*, 36(3), 1-7.

Κάκουρος, Ε. & Μανιαδάκη, Κ. (2000). *Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής, υπερκινητικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κάκουρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2006). *Τραυλισμός η Φύση και η Αντιμετώπισή του στα παιδιά και στους εφήβους*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Καλαντζή-Αζίζι, Α. & Αγγελή, Κ. (2002). Προσαρμογή της ADHD Rating Scale-IV για γονείς και εκπαιδευτικούς στην ελληνική γλώσσα. Στο Α., Ρούσσου (επιμ.), *Θέματα Ψυχομετρίας στην Κλινική Πράξη και Έρευνα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καλαντζή-Αζίζι, Α., & Ζαφειροπούλου, Μ. (2010). *Προσαρμογή στο σχολείο, πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Καλαντζή-Αζίζι, Α., & Καραδήμας, Ε. Χ. (2004). Διάσπαση προσοχής και αδυναμία ελέγχου των παρορμήσεων: Από τον απρόσεκτο μαθητή ως τη διαταραχή ελλειμματικής προσοχής-υπερκινητικότητα. Στο Α. Καλαντζή-Αζίζι & Μ. Ζαφειροπούλου (Επιμ.), *Προσαρμογή στο σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών* (σελ. 223-253). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Kieling, C., Goncalves, R.R., Tannock, R., & Castellanos, F.X. (2008). Neurobiology of attention deficit hyperactivity disorder. *Child and adolescent psychiatric clinics of North America*, 17(2), 285-307.

Kos, J.M., Richdale, A.L., & Jackson, M.S. (2004). Knowledge about attention deficit/hyperactivity disorder: A comparison of in-service and preservice teachers. *Psychology in the Schools*, 41(5), 517-526.

Kos, J.M., Richdale, A.L., Hay, D.A. (2006). Children with Attention Deficit Hyperactivity Disorder and their Teachers: A review of the literature. *International Journal of Disability, Development and Education*, 53(2), 147-160.

Κουμούλα, Α. (2012). Εξέλιξη της διαταραχής ελλειμματικής προσοχής-υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ) στο χρόνο. *Ψυχιατρική*, 23, 49-59.

Κουντουριώτου, Π. Ο μαθητής με ΔΕΠ-Υ μέσα στο γενικό σχολείο. Ποιος ο ρόλος του δασκάλου και ποιες εκπαιδευτικές πρακτικές προωθούν αυτήν τη συνεκπαίδευση; *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2015, 693-701.

Kuhne, M., Schachar, R., & Tannock, R. (1997). Impact of comorbid oppositional or conduct problems on attention-deficit hyperactivity disorder. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 36(12), 1715-1725.

Κωτσόπουλος, Σ. (2004). Φαρμακευτική αγωγή των ψυχιατρικών διαταραχών στο παιδί και τον έφηβο. *Εγκέφαλος*, 41(1), 7-21. Ανακτήθηκε 13 Ιουλίου 2018, από <http://www.encephalos.gr/full/41-1-01g.htm>.

Λαζαράτου, Ε. & Αναγνωστόπουλος, Δ. (2001). Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής Υπερκινητικότητα. Στο Γ. Τσιάντης (επιμ.), *Εισαγωγή στην Παιδοψυχιατρική* (2η έκδ) (σελ. 135-147). Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.

Μανιαδάκη, Κ. & Κάκουρος, Ε. (2016). *Η διαχείριση της ΔΕΠ-Υ: Από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.

Maniadaki, K., Sonuga-Barke, E., & Kakouros, E. (2006). Adults' self-efficacy beliefs and referral attitudes for boys and girls with AD/HD. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 15 (3), 132-140. doi: 10.1007/s00787-005-0514-3.

Μανιαδάκη, Κ. (2012). Τα βασικά χαρακτηριστικά της ΔΕΠ-Υ στην πορεία της ανάπτυξης. Στο Ε. Κάκουρος & Κ. Μανιαδάκη (επιμ.), *Διαταραχή ελλειμματικής*

προσοχής - υπερκινητικότητα: Θεωρητικές προσεγγίσεις και θεραπευτική αντιμετώπιση (1η έκδ) (σελ. 19-47). Αθήνα: Gutenberg.

Marsha K. Youssef, Gerard Hutchinson, & Farid F. Youssef (2015). Knowledge of and Attitudes Toward ADHD Among Teachers: Insights From a Caribbean Nation. *Sage Open, January-March 2015*, 1-8.

Mautone, J.A., DuPaul, G.J., & Jitendra, A.K. (2005). The effects of computer-assisted instruction on the mathematics performance and classroom behavior of children with ADHD. *Journal of Attention Disorders, 9*(1), 301-312.

McNicholas, F. & Santosh, P. (1997). Development of the AD/HD Knowledge Based Questionnaire. In *Papers and materials arising from the First European Conference for Health and Education Professionals on ADHD, University of Oxford, 7th-9th April*. West Sussex: International Psychology Services, 79-82.

Mick, E., Biederman, J., Prince, J., Fischer, M.J., & Faraone, S.V. (2002). Impact of low birth weight on attention-deficit hyperactivity disorder. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics, 23*, 16-22.

Mick, E., & Faraone, S.V. (2008). Genetics of attention deficit hyperactivity disorder. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America, 17*, 261-284.

Morrell, J., & Murray, L. (2003). Parenting and the development of conduct disorder and hyperactive symptoms in childhood: A prospective longitudinal study from 2 months to 8 years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 44*(4), 489-508.

ΜΠΑΣΤΕΑ, Α., & ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ, Ι. (2017). Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής Υπερκινητικότητας και Μαθησιακές Δυσκολίες. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2016(1), 744-771.

Neuman, R.J., Lobos, E., Reich, W., Henderson, C.A., Sun, L.W., & Todd, R.D. (2007). Prenatal smoking exposure and dopaminergic genotypes interact to cause a severe ADHD subtype. *Biological psychiatry, 61*(12), 1320-1328.

Παπαδάτος, Γ. (2010). *Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων* (1η έκδ). Αθήνα: Gutenberg.

Παπαδάτος, Γ., Μπαστέα, Α. (2011). *Θέματα Μαθησιακών Δυσκολιών και Δυσλεξίας*. Αθήνα: Σμυρνιωτάκης.

Bilimoria, P. (2012). *Interesting Characters in ADHD History*. Ανακτήθηκε 20 Ιουλίου 2018, από <https://eibalance.com/2012/04/27/3-interesting-characters-in-adhd-history/>

Πεχλιβανίδης, Α., Σπυροπούλου, Α., Γαλανόπουλος, Α., Παπαχρήστου, Χ.Α., & Παπαδημητρίου, Γ.Ν. Λέξεις-κλειδιά: διάγνωση, ενήλικες, θεραπεία, Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ). *ΑΡΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ*, 29 (5), 562-576.

Pressman, L.J., Loo, S.K., Carpenter, E.M., Asarnow, J.R., Lynn, D., McCracken, J. T., et al. (2006). Relationship of family environment and parental psychiatric diagnosis to impairment in ADHD. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 45, 346–354.

Purdie, N., Hattie, J., & Carroll, A. (2002). A review of the research on interventions for attention deficit hyperactivity disorder: What works best? *Review of educational research*, 72(1), 61-99.

Raggi, V.L., & Chronis, A.M. (2006). Interventions to address the academic impairment of children and adolescents with ADHD. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 9(2), 85-111.

Richey, M.A., & Forgan, J. (2012). *Raising Boys with ADHD: Secrets for Parenting Healthy, Happy Sons*. Texas: Prufrock Press.

Ρίζος, Σ. (2011). «Η περίπτωση των "χαρισματικών παιδιών"-Απόψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα αναγνώρισης και διαχείρισης της διαφορετικότητας των παιδιών αυτών», Διδακτορική Διατριβή, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην προσχολική ηλικία. Αθήνα.

Schilling, D.L., Washington, K., Billingsley, F.F., & Deitz, J. (2003). Classroom seating for children with attention deficit hyperactivity disorder: Therapy balls versus chairs. *American Journal of Occupational Therapy*, 57(5), 534-541.

Sciutto, M.J., Terjesen, M.D., & Bender-Frank, A.S. (2000). Teachers' knowledge and misperceptions of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder. *Psychology in the Schools*, 37, 115-122.

Seidman, L.J., Valera, E.M., & Makris, N. (2005). Structural brain imaging of attention-deficit/hyperactivity disorder. *Biological psychiatry*, 57(11), 1263-1272.

Seipp, C.M., & Johnston, C. (2005). Mother-son interactions in families of boys with attention-deficit/hyperactivity disorder with and without oppositional behavior. *Journal of abnormal child psychology*, 33(1), 87-98.

Shum, D., Neulinger, K., O'Callaghan, M., & Mohay, H. (2008). Attentional problems in children born very preterm or with extremely low birth weight at 7-9 years. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 23, 103-112.

Slavin, E.R. (2006). *Εκπαιδευτική Ψυχολογία-Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Snider, V.E., Busch, T., & Arrowood, L. (2003). Teacher Knowledge of Stimulant Medication and ADHD. *Remedial and Special Education*, 24, 46-56.

Σούλης, Σ. (2008). Καθολικός Σχεδιασμός και αναπηρία: Μια εκπαιδευτική πρόταση. *Ελληνική Επιθεώρηση Ειδικής Αγωγής*, 1, 91-108.

Sprich, S., Biederman, J., Crawford, M.H., Mundy, E., & Faraone, S.V. (2000). Adoptive and biological families of children and adolescents with ADHD. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 39, 1432-1437.

Stampoltzis, A., & Antonopoulou, K. (2013). Knowledge and misconceptions about attention deficit hyperactivity disorder (ADHD): A comparison of Greek general and special education teachers. *International Journal of School & Educational Psychology*, 1(2), 122-130.

Voeller, K.K.S. (2004). Attention–Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD). *Journal of Child Neurology*, 19, 798-881.

Wenar, C., & Kerig, P. (2000). *Developmental psychopathology: From infancy through adolescence*. NY: McGraw-Hill.

West, J., Taylor, M., Houghton, S., & Hudyma, S. (2005). A comparison of teachers' and parents' knowledge and beliefs about Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder (ADHD). *School Psychology International*, 26, 192-208.

Young, S., & Myanathi Amarasinghe, J. (2010). Practitioner review: Non-pharmacological treatments for ADHD: A lifespan approach. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 51(2), 116-133.